Anul XVI. Decemvrie 1926. **Nr. 12.**

REVISTA TEOLOGICĂ

ORGAN PENTRU ŞTIINŢA ŞI VIAŢA BISERICEASCĂ.

— APARE LUNAR —

SUB PATRONAGIUL

I. P. S. SALE ARHIEPISCOP ŞI MITROPOLIT **NICOLAE.**

CUPRINSUL:

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: SIBIIU, STR. MITROPOLIEI Nr. 32.

SIBIIU. — 1926.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE.

„REVISTA TEOLOGICĂ“

:: :: Apare lunar :: ::
Abonamentul pe un an: 180 Lei.

REDACTOR: PROF. NICOLAE COLAN.

Colaboratorii „Revistei Teologice“:

Beleuță L., prof. Academia teologică (Sibiiu); *Cioran E.*, protopop (Sibiiu), *Dr. Ciuhandu Gh.*, asesor consistorial (Arad); Episcop *Dr. Comșa Gh.* (Arad); *Cosma A.*, preot (Galați); *Dr. Crăciunescu A.*, profesor Academia teol. (Sibiiu); *Dr. Cristescu Gr.*, profesor Academia teol. (Sibiiu); *[illegible] I.*, protopop militar (Sibiiu); *Dr. Dragomir S.*, prof. universitar (Cluj) *Dr. Felea I.*, preot (Pecica); *Gan V.*, protopop (Baia de Arieș); *Ionescu I. N.*, preot (București); *Dr. Lazarescu V.*, profesor Academia teol. (Oradea-mare); *Lungulescu I. N.*, magistrat (Sibiiu); *Dr. Lupaș I.*, protopop, profesor universitar (Cluj); *Maior Gh.*, profesor Școala normală (Sibiiu); *Meteș Ștefan*, dir. arhivelor statului (Cluj); *Dr. Mihălcescu I.* prof. facultatea teologică (București); Arhim. *Morușca Policarp*, Starețul Sf. Mănăstiri Hodoș-Bodrog; Preot. *Negoiță I. C.*, prof. sem. (Huși); *Scorobețiu Tr.*, asesor consistorial (Sibiiu); *Arhim. Scriban I.*, (București); *Dr. Tăr-chilă N.*, prof. Academia teol. (Sibiiu); Preot. *Trifa Iosif*, dir. orfel. (Sibiiu).

P. C. preoți sunt rugați să însemneze pe cotorul mandatului, pe lângă comuna și protopopiatul căruia aparțin.

Anul XVI. Decemvrie 1926. Nr. 12.

REVISTA TEOLOGICĂ

= organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească. =

Abonamentul: Pe un an 180 Lei. Pe o jumătate de an 90 Lei.
Un număr 15 Lei.

Hristos se naște, măriți-L.

Pentru viaţa creştinului adevărat sărbătorile sânt stâlpi de lumină cerească.

In labirintul vieţii terestre, cu strălucirile ei efemere, cu multiplele ei ispite, adeseori pierdem drumul care duce „la semn". Iar pierzând acest drum, viaţa noastră devine o „zadarnică alergare" — o fugă de năimit.

Sărbătorile ne deschid luminişuri în noaptea 'n care ne cufundă patimile, atât de legate de firea noastră pământească. Sfinţii, cu viaţa lor, de care ne-aducem aminte măcar la sărbători, ne iau de mână şi ne călăuzesc către lumina cea neapropiată a împărăţiei lui Dumnezeu, de care 'nsetoşează sufletul nostru chiar şi atunci, când el se zbate în întunericul „lumii acesteia". Ei ne arată „semnul" spre care suntem chemaţi să „alergăm" cu setea cu care alerga luptătorul antic pentru cununa care totuşi se vestejea.

Viaţa sfinţilor e o viaţă trăită în duhul lui Hristos. Iar o asemenea viaţă nu poate duce decât acela, care ascultă de Hristos, care este al lui Hristos.

Dar noi, ai cui suntem? N'am intrat oare, prin botez, în ceata lui Hristos? Nu suntem noi *creştini?*

Intr'adevăr ne numim *creştini*, cu toţii. E un nume de podoabă. De cele mai multeori.

Un nume uzurpat, când el nu ne aminteşte şi obligaţiile legate de el.

Când cineva se înscrie într'o societate sportivă, prin aceasta se obligă să mărturisească şi să respecte „legea" [statutele] acestei societăţi.

Când cineva se înscrie într'un partid politic, se obligă să-i mărturisească programul şi să tindă spre realizarea lui. Cu un cuvânt, să-şi încadreze viaţa în disciplina de partid.

Ne impunem noi această atitudine faţă de disciplina creştinească, în care, formal sântem doar încadraţi? Să se ispitească fiecare pe sine — şi aşa să răspundă.

In ce constă această „disciplină"? O ştie oricare creştin. Chiar dacă n'a citit-o niciodată din paginile Scripturilor sfinte, a 'nvăţat-o din scrisul vr'unui plagiator, care parafrazând Evanghelia credea că a descoperit, el, axa lumii.

„Să iubeşti pe aproapele tău, ca pe tine însuţi" — zice Mântuitorul. „Purtaţi sarcinile unii altora" — zice apostolul Pavel. In acest cuvânt zace „legea şi profeţii". Intr'adevăr, nu este oare aceasta însăşi esenţa solidarismului uman, afişat atât de gălăgios de sociologia modernă?

Legea e foarte veche, totuşi. Ea a fost vestită înainte cu aproape 2000 de ani, de Mântuitorul nostru Isus Hristos. Nu este modernă câtuş de puţin. Prin urmare sociologia modernă, care afişează această lege — revendicându-şi pe seama sa originalitatea descoperirii [pe cale ştienţifică...] — ar putea să-şi mai tempereze ifosele, pentru a scăpa de ridicol.

Acest solidarism de cea mai autentică esenţă creştină nu se va realiza decât prin Hristos. De aceea oricine-l va propovedui deslipindu-l de divinul lui descoperitor, va zidi pe temelii de nisip. Numai Hristos prin pilda iubirii şi jertfelniciei Sale pentru noi va putea zămisli în sufletele noastre dra-

gostea deaproapelui, care e singura lege folositoare *pentru toţi*.

Numai urmarea Lui va da vieţii noastre *stilul* unei vieţi încadrate în disciplina *solidarismului creştin* (nu modern, că doctrina nu-i modernă!) care singură ne poate izbăvi *şi în lumea aceasta*, din întuneric şi năcaz.

Dar pentru a ne zidi o viaţă în *stil* creştin stăpânul nostru trebue să fie Hristos, care prin spălarea picioarelor ucenicilor Săi şi prin întreaga Sa viaţă, trecând peste aşa de lumeasca lege a „incompatibilităţii", ne-a dat minunata pildă a slujirii.

Iar pentruca Stăpânul vieţii noastre să fie Hristos, El trebue să se nască a doua oară — nu în Vifleem, ci în sufletele noastre.

Nu în zadar zice cântarea sfântă: „Hristos *se naşte*".

„Măriţi-L!" Nu în ospeţe şi 'n beţii, ci în frăţeasca dragoste care duce bucuria Crăciunului în fiecare casă, în fiecare suflet.

Numai aşa vom fi ai Lui. Căci „de n'are cineva duhul lui Hristos, nu este al Lui".

N. Colan.

Sadhu Sundar Singh.

(Sfârşit).

Apariţia lui Hristos, e pentru Sundar Singh momentul hotărâtor al vieţii sale. Această apariţie i-a adus împlinirea nizuinţei sale ferbinţi şi a ostenelelor sale neobosite, i-a adus minunata linişte „pacea, care întrece orice raţiune, ceriul pe pământ" „Dupăce m'am ostenit căutând în religia Hinduistă, am aflat în sfârşit în Hristos liniştea şi pacea, după cari se dorea sufletul meu".

Faptul convertirii sale, e pentru Sundar Singh o descoperire divină, o minune în adevăratul înţeles al cuvântului. — Ca orice credincios convertit Singh respinge hotărât orice explicare naturală. El vede

în convertirea sa un act al dumnezeirii transcendente, o descoperire a lui Hristos cel viu. Obiectivitatea vedeniei sale, o acentuează aşa de mult, încât face deosebire între christo-faniile — ce le-a avut mai târziu. „Numai odată — zice el — am văzut pe Hristos: la convertire".

Caracterul supranatural al întâmplărilor din viaţa lui Sundar Singh e tras însă la îndoială din partea reprezentanţilor ştiinţei religioase moderne. Faptului real-religios al convertirii lui Singh, ştiinţa religioasă modernă îi opune un fapt natural psihologic. Cearcă să explice arătările lui Singh ca un resultat al încordărilor sale sufleteşti anterioare, iar viaţa şi coloritul evenimentului îl atribuie influinţei ce a avut istoria convertirii pauline asupra lui. Deşi Singh afirmă, că nu-şi aminteşte să fi cetit înainte convertirea Sf. A. Pavel, a putut-o însă auzi — zice ştiinţa — ocazional la şcoala de misiuni, unde se fac cetiri zilnice din Noul Testament. Ne mai pune apoi ştiinţa religioasă în vedere, că Singh e oriental şi spiritul său e predispus deci visării, extazului.

In realitatea faptului minunat al convertirii lui Singh nu se poate însă dubita. — Dovezile pentru autenticitatea faptului prisosesc. A fost supus în privinţa aceasta unei serioase probe de misionarul Redman, care după nouă luni dela această întâmplare l-a botezat. Singh nu vorbeşte de întâmplările sale minunate decât în călătoriile lui misionare, ceeace militează pentru autenticitatea lor. Se serveşte de ele, ca de argumente hotărâtoare, de ceeace a făcut Hristos pentru el, şi ceeace e gata să facă, pentru tot celce crede în numele Lui.

Pentru unele minuni mai târzii din viaţa lui avem mărturii omeneşti. Astfel predicând fără permisiune Evanghelia lui Hristos în Razar, localitate în Tibet, a fost condamnat de Lama, preotul mare al localităţii, la moarte; a fost bătut, i s'a frânt mâna dreaptă şi aruncat apoi într'o fântână seacă, unde-au mai fost aruncaţi şi alţi misionari; capacul de fier al fântânii a fost încuiat apoi cu lăcat. Trei zile a

petrecut Sundar Singh în adânc. „Dar — spune el — în iadul acela de suferinţe mâna fracturată, trupul plin de rane, mirosul greu, ce-l degajau cadavrele din jurul lui — în acel iad, mă simţiam în raiu. Simţiam prezenţa lui Dumnezeu în acel loc de moarte". Capacul s'a deschis deodată, tocmai când credea să treacă la cele eterne, o funie e lăsată în adânc, el se pomeneşte deasupra, persoana străină ce i-a deschis, i-atinge braţul, se vindecă şi porneşte iar în comună, vestind atotputernicia lui Hristos. Oamenii s'au mirat văzându-l viu; chiar preotul cel mare, dupăce a constatat că singura cheie dela capacul fântânii, a fost la brâul său, văzându-i braţul vindecat, l-a rugat cu sfială, să treacă din ţinuturile lor, ca nu cumva Dumnezeul lui Singh să-şi reverse mânia asupra hotarelor lor. Pentru asemenea fapte, ştiinţa religioasă modernă nu mai poate afla explicare psihologică.

Evenimentul convertirii lui Singh este deci descoperirea realităţii dumnezeeşti şi a minunei dumnezeescului har.

Nucleul convertirii sale stă în experienţa creştină, întemeiată pe nimicnicia faptelor omeneşti şi pe credinţa, că mântuirea nu ne vine decât prin moartea voluntară pe cruce a Mântuitorului nostru Isus Hristos, fără nici un merit al nostru.

„Dacă pentru noi nu s'a jertfit Hristos, dacă nu credem în patima sa, prin care ni-a venit harul mântuitor, nimic nu suntem" — spune Sundar Singh.

E o învăţătură prin escelenţă paulină. Convertirea lui deci, precum şi autenticitatea apostoliei sale, le considerăm reale.

Iată ce mărturiseşte el însuşi: „Ceeace am văzut n'a fost închipuire. Mai 'nainte uram doar pe Hristos şi nu i mă închinam. Dacă aş vorbi de Budha s'ar putea zice, c'a fost un rezultat al închipuirii mele, căci eram obicinuit a mă ruga lui. N'a fost un vis. Când ieşi dintr'o baie rece, nu poţi visa. A fost o realitate, Hristos cel viu! El poate numai preface pe un duşman al lui [Hristos] într'un predicator al

evangheliei sale. El mi-a dat pacea sa, nu numai pe câteva oare, ci pentru totdeauna, o pace minunată, pe care n'o pot descrie, al cărei martor sunt însă".

„Ceeace alte religii n'au putut înfăptui în decursul mai multor ani, a realizat Hristos în câteva momente. Mi-a umplut sufletul cu pace nemărginită. Nici cetitul, nici cărţile, Hristos singur m'a transformat. Când mi s'a descoperit i-am văzut slava, şi am cunoscut că este Hristos cel viu".

Intemeiat pe această siguranţă, Hristos cel viu, Sundar Singh a luat toiagul pribegiei întru vestirea Evangheliei. Persoana lui Hristos l-a copleşit în aşa măsură, că nu-i ajunge timpul şi slabele lui puteri, pentru a-l propovedui.

Robindu-se lui Hristos, a plecat în toată lumea să-l vestească, înţelepţilor şi neînţelepţilor, păgânilor precum şi „creştinilor". S'a făcut şi el „tuturora toate". A suferit mult, a fost ispitit, bătut, batjocorit, alungat cu pietrii; dar toate aceste suplicii le consideră disparente, pe lângă ceea ce a făcut Hristos pentru el. — Sundar Singh cu toate că avea teren bogat de propoveduit în Indii, la conaţionalii săi, a cercetat însă şi Apusul „creştin". Cari să fie oare motivele ce l-au îndemnat să vină în Apus?

Un motiv a fost afirmaţiunile unor credincioşi Hindustani că creştinismul apusean ar fi dat eşec, că nu mai are nici o influinţă asupra vieţii popoarelor, cari afirmaţii îl împedecau foarte mult pe Singh în activitatea sa apostolică. Voia deci să se convingă despre temeinicia acelor afirmaţiuni.

Motivul propriu zis însă a fost o chemare dumnezeiască: „Intr'o noapte pe când mă rugam, am primit chemarea de-a predica în Anglia", zice el. „In rugăciune mi s'a descoperit voinţa lui Dumnezeu ca să merg şi să cercetez ţările creştine. Simţiam nevoie de a mărturisi acolo pe Hristos".

In Februarie 1920 a sosit în Anglia, a zăbovit puţin şi a trecut în America, de acolo în Australia şi iar în Indii. In 1922 a mai venit odată în Europa.

trecând prin Palestina, împlinindu-şi astfel dorinţa arzătoare de a vedea locurile sfinte. De astădată a predicat în Anglia, Franţa, Elveţia, Germania, Svedia şi Norvegia, lăsând în mii de inimi creştine vii amintiri. Pentru mii de oameni predica sa a fost un imbold pentru înviorarea credinţei şi pentru o nouă viaţă întru Hristos.

Impresiunea ce-a făcut-o Sundar Singh în Europa asupra ascultătorilor predicelor sale, precum şi asupra acelora cari au venit în atingere cu el, a fost peste tot puternică.

In biserica Brides din Londra, în timpul predicei lui Singh, „toată lumea era în genunchi rugându-se — ceeace era foarte neobişnuit în astfel de adunări publice". „Toţi simţiau că vorbeşte un om de pe altă lume", cum a relatat ziarul „The Church Times". Bărbaţi şi femei de profesiunile cele mai diferite, din diferite clase sociale şi ţări, dovedeau cu unanimitate cum i-a zguduit până în adânc, atât apariţia, cât şi cuvântul lui Singh. Un teolog englez scrie: „Nimic nu pot scrie, ceeace se redea impresiunea pe care eu o doresc — ce mi-a făcut-o acel bărbat interesant, care înfruntând bogăţia acestei lumi, binevesteşte harul mântuitor al stăpânului său, vorbind cu cea mai mare simplitate". Un teolog olandez a recunoscut într'o epistolă: „A fost o revelaţie pentru mine, iar lumea Noului Testament, pare că s'a mai apropiat şi am înţeles-o mai bine prin apariţia lui". O Svedeză scrie: „Apariţia lui Singh a fost, aş putea zice, un eveniment religios. Trebuia să te pleci înaintea acelui apostol, căci nu-l mai vedeai pe el, ci pe Dumnezeu, pe care-l vestea".

Un teolog elveţian scrie: „A făcut asupră-mi cea mai mare impresiune, ce am putut-o cerca, în viaţa mea". Un simplu ţăran din Alpi, care auzise pe Singh vorbind în Lausanne, a mărturisit: „Am fost la Catedrală, am trăit cea mai însemnată zi a vieţii mele. Eram fericit în mijlocul neamului meu, împreună cu fratele acela, venit din ţările păgâne, care vorbea pe amvon". Oameni de ştiinţă chiar,

străini de creştinism, au fost transformaţi prin puterea covârşitoare a personalităţii sale. Astfel explica un profesor universitar englez lui Singh, care a fost agnostic, dar acum e credincios: „Nu predica d-tale m'a convertit, ci domnia ta însuţi. D-ta un Ind care te asameni aşa de mult cu Hristos şi la înfăţişare şi la suflet; sunteţi o mărturie vie a Evangheliei şi a persoanei lui Isus Hristos".

Impresiile primite de Sundar Singh din Europa creştină însă i-au produs cea mai adâncă mâhnire.

Il voi lăsa să dea el expresiune amărăciunei sale: „Eu am crezut că locuitorii acestor ţări sunt toţi oameni minunaţi; vedeam în inimile lor dragostea lui Dumnezeu, iar când am văzut râvna lor pentru evanghelizarea noastră, credeam că sunt Hristoşi vii. Dupăce am călătorit însă prin aceste ţări mi-am schimbat părerea. Am aflat cu totului tot alte raporturi. Sunt fără îndoială şi aici adevăraţi servitori ai lui Dumnezeu, dar nu sunt toţi creştini. Am făcut comparaţie între locuitorii ţărilor păgâne şi ai celor creştine. Primii sunt păgâni, pentrucă se închină idolilor făcuţi de mâni omeneşti; în aşa zisele ţări creştine am întâlnit un păgânism mult mai pervers; oamenii se închină loruşi. Mulţi dintre ei se duc la teatru în loc de a se ruga, sau de-a citi cuvântul lui Dumnezeu; iubesc beutura şi tot felul de păcate. Am început a mă convinge, că nici o ţară europeană nu poate fi socotită creştină şi că peste tot nu există decât creştini singuratici".

„Mai înainte cugetam, ce nenorocit sunt, că m'am născut într'o ţară păgână; şi ce fericiţi trebuie să fie aceea cari din copilărie au cunoscut pe Hristos! Dar acum zic altfel, mulţumesc lui Dumnezeu că m'am născut într'o ţară păgână, unde am fost nemulţumit şi-am căutat pe Dumnezeu, pe când locuitorii ţărilor creştine, sunt de credinţa, de a fi aflat totul şi de a nu trebui să caute nimic".

Toate aceste decepţii n'au putut zgudui însă pe Sundar Singh în credinţa sa. Nu creştinismul poartă vina necredinţii Apusenilor, ci tăria inimii lor. In

privința aceasta ne dă o comparație. „Ședeam într'o zi, la marginea unui râu în Himalaia. Am scos o peatră rotundă din apă și-am spart-o. Partea din lăuntru nu era de loc umedă. Peatra aceasta a stat multă vreme în apă, apa însă n'a pătruns în ea. Așa-i și cu oamenii din Europa, secole de-arândul au petrecut în creștinism, sunt inundați chiar de binefacerile lui; creștinismul însă n'a pătruns și nu trăiește în ei. Vina n'o poartă creștinismul, ci intelectualismul și materialismul, care le-a petrificat inimile".

Dupăce și-a îndeplinit astfel misiunea urmând chemării dumnezeești, Sundar Singh a scuturat praful Europei de pe picioarele sale, întorcându-se în patria sa, cu ferma hotărâre de a nu mai căuta Apusul, cu toate invitările ce i s'au făcut din partea mai multor țări, între altele și din partea României. „E cea din urmă oră, când mă vedeți aici", spunea el adeseori în cuvântările sale. Va propovedui mai bine în Răsărit, căci a cunoscut, că oamenii din Apus sunt stăpâniți în cea mai mare parte de pofte satanice, sunt înăbușiți de dorul de a uza viața, disconsiderând solia lui Hristos; pe când Orientalii, sunt dornici de dreptate și de mântuire, primind cu bucurie Evanghelia. A binevesti acestora va fi de-acum înainte scopul vieții sale.

Indată ce a sosit acasă, a pornit în Tibet. Nu-l așteaptă acolo numai un câmp larg de activitate, ci și multe pericole, martiriul chiar. Toate acestea nu-l înfricoșează. „In fiecare an, zice el, mă voiu duce în Tibet, și veți auzi odată c'am suferit moartea. Să nu cugetați atunci: el a murit, ci ziceți: a trecut în ceriuri la viață, el e la Hristos, plenitudinea vieții".

Ceeace a voit să arate Sadhu Sundar Singh, creștinătății apusene, e mărgăritarul ascuns în ogor. Evanghelia lui Hristos, în mărimea-i reală și în puterea ei supranaturală. Atâția din creștinii apuseni, nu află această comoară; alții o văd, dar necunoscând-o o aruncă. Singh a zis odată către Apuseni:

„Sunteți asemenea unui om, care aflând un diamant, a fost străin de valoarea lui. A văzut că e

o peatră care are ceva preţ, dar a vândut-o îndată ce i s'au oferit câteva rupii pe ea. Mai târziu aflase c'a fost un diamant, care preţuieşte sute de mii de rupii. Ce prostie a comis vânzând diamantul, în credinţa că e o peatră de valoare numai. A început să caute pe omul, căruia-i vânduse diamantul, dar a fost prea târziu".

Atâţia creştini din Apus şi-au perdut înţelegerea pentru puterea Evangheliei. Preocupări lumeşti, raţionalismul, dogmatismul şi scepticismul le tulbură privirea. Fie ca Sundar Singh, învăţăcelul lui Hristos din Orient, să le desfacă cât de puţin ochii. Cine-i urmăreşte viaţa şi cine-i ascultă solia, acela va cunoaşte, ce poate aduce Evanghelia inimii neliniştite: pacea lui Hristos, „ceriul pe pământ".

Gheorghe Secaş,
stud. în teol. — Sibiu.

Scrisori din Berlin.

Creştinism practic.

Duminecă, în 21 Noemvrie am avut parte de clipe duioase, dar în acelaş timp şi înălţătoare. Am asistat în acea zi într'o capelă din nordul Berlinului la slujbă. In *Acker Strasse* este adică un *Asil-atelier* întemeiat şi susţinut de comunitatea evanghelică din parohia „Himmelfahrt" şi la acel asil este aşanumita «*Schrippen-Kirche*».

Asilul-atelier din Acker Strasse adăposteşte cam vre-o 150 de oameni, cari nu găsesc lucru în oraş. [In Germania sute de mii de oameni stau fără lucru!] Preotul *Ungnad* dela biserica Himmelfahrt împreună cu credincioşii săi s'au gândit că este datoria creştinească a veni în ajutorul, măcar a unei părţi din oamenii cari nu-şi pot câştiga pânea de toate zilele. Au lansat un apel prin care roagă publicul să pună la dispoziţia asilului-atelier mobilă şi haine de cari nu mai pot avea folos. Cei cari au asemenea obiecte anunţă asilul printr'o cartă postală, din cele ce s'au

alăturat la pomenitul apel, iar conducerea atelierului trimite oameni să aducă obiectele dăruite. Cel mai bogat magazin de vechituri din ţara noastră nimic nu înseamnă în comparaţie cu hala de vechituri pe care am văzut-o la asilul din Acker Strasse. Obiecte din gospodăria casnică, într'un hal fără de hal, sunt aci. Preotul Ungnad văzând pe semne nedumerirea mea îmi explică rostul acestei colecte „sui generis". Lucrătorii adăpostiţi în asil selecţionează obiectele, alegând ceiace mai poate fi întrebuinţat; părţile cât de cât bune sunt trecute în atelier şi acolo se repară aşa fel, încât să poată fi de folos. Insă nici ceeace noi am arunca în gunoi nu se despreţuieşte aci, fiindcă găsesc fabrici cari — desigur pentru un preţ minimal — cumpără acele resturi: arcuri rupte, hârtie, bucăţi de piele, cutii de conserve etc. Am văzut magazinul de lucruri făcute din mormanul vechiturilor şi rupturilor. Este un fel de „Wertheim" [colosala prăvălie unde găseşti tot ce doreşti] în miniatură! Populaţia săracă din cartierele de muncitori aci vine să-şi cumpere lucrurile necesare pentru gospodărie precum şi îmbrăcăminte. Pe această cale trei lucruri bune se fac: 1] oameni cari nu găsesc lucru în oraş muncind în acest atelier al asilului pe cale cinstită îşi câştigă bucata de pâine şi nu sunt avizaţi să cerşească; 2] familiile cari nu mai ştiu unde să-şi aşeze vechiturile, de cari nici un folos nu mai pot avea, se scapă de vechituri fără vre-o cheltuială, ba mai mult, au prilejul că dacă, nu pe altă cale, măcar aşa să poată face *un bine* săracilor; 3] populaţia lipsită are posibilitatea să găsească pe un preţ foarte mic lucrurile de cari are neapărată trebuinţă.

In fiecare Duminecă dimineaţa la ora 8 se face slujbă în «*Schrippen-Kirche*» dela asilul-atelier din Acker Strasse. 500—600 de naufragiaţi ai vieţii asistă la această slujbă. Sunt oameni demni de toată mila şi compătimirea.

Oameni cari au însemnat ceva în viaţă, oameni cari au avut situaţii frumoase odată, acum sunt

nişte bieţi rătăcitori. Noaptea o petrec în aşa numitul «*Asyl für Obdachlose*», iar ziua rătăcesc flămânzi pe cele străzi ale Berlinului. Sunt foştii advocaţi, profesori, preoţi, ofiţeri, studenţi, meseriaşi, oameni cari au avut un rost în viaţă, iar acum sunt umbre rătăcitoare! Acesta este publicul credincios, care se adună la slujbă în fiecare Duminecă la „Schrippen-Kirche". Aci li se serveşte o cafea cu lapte şi franzelă — singura mâncare sigură de care au parte în cursul unei săptămâni. Un cor mixt cântă diferite cântece religioase, studenţi universitari şi doamne din societatea bună le servesc cafeaua, apoi un pastor le vorbeşte. Dumineca trecută, când am fost eu, le-a vorbit preotul Ungnad. Era Dumineca morţilor la protestanţi. Pornind dela însemnătatea sărbătorii morţilor a căutat să trezească din nou în acele inimi sfărâmate *demnitatea omenească*. Inchipui nu-ţi poţi, ce mişcător este să vezi oameni decăzuţi venindu-şi şi pentru un singur moment în fire! Sub impresia cuvântului izvorât din inima caldă, profund creştinească a preotului Ungnad, mulţi şi-au proptit capul în mâni şi au plâns ca nişte copii. Cuvintele des repetate şi tălmăcite la viaţa lor: «*Incă nu este prea târziu să te întorci de pe calea întunerecului*» chiar dacă nu au avut puterea magică de a schimba din temelie viaţa de ticăloşie a acestor nenorociţi, totuşi de sigur au trezit măcar pentru o clipă gânduri bune şi regrete sincere în sufletele lor.

Vor fi desigur mulţi dintre oamenii cari îşi zic «*realişti*», cari vor zice: iată o muncă, iată o cheltuială de energie zadarnică. Mai bine s'ar întrebuinţa această energie dimpreună cu banii cari se aruncă în vânt acolo, în altă parte, mai cu folos. Şi totuşi eu, care am asistat la această slujbă unică în felul ei, am plecat înălţat sufleteşte şi adânc convins, că ceeace se face aici este cel mai autentic creştinism practic.

Berlin, Dechemvrie, 1926.

Preot. I. Imbroane.

Clerul și sănătatea publică.

Datele statistice dovedesc cu o surprinzătoare elocvenţă, că boalele contagioase şi patimile cari ruinează sănătatea trupească şi sufletească a poporului, au luat la noi proporţii de-adreptul înspăimântătoare. Tuberculoza, sifilisul şi alcoholismul rod ca un vierme blăstămat la vitalitatea neamului nostru. Avortul este un păcat popular, iar „Zweikinder-sistemul" a ajuns prin unele părţi, dintr'o slăbiciune o virtute.

De bună seamă că ministerul sănătăţii a luat toate măsurile cari îi stau în putinţă pentru stăvilirea pacostei. Răul însă este atât de mare, încât lupta împotriva lui trebue să angajeze silinţele tuturor instituţiilor populare ale ţării. Biserica în primul rând este chemată să dea un efectiv ajutor serviciului sanitar în combaterea boalelor medicale şi sociale. De aceea chemarea pe care dl ministru al sănătăţii publice, Păr. Dr. I. Lupaş, a adresat-o preoţimii noastre să-şi dea concursul jertfelnic şi la această salutară acţiune, va rămânea una dintre fericitele iniţiative a căror realizare este menită să împiedice sleirea progresivă şi ruina sigură a atâtor fii ai neamului nostru.

Preotul prin nemijlocitul şi zilnicul contact ce-l are cu populaţia [rurală mai ales] ar putea uşor împlini şi rolul unui minunat agent sanitar, rolul unui minunat colaborator al serviciului sanitar. Alături de medic — sau chiar singur — el e chemat să vegheze nu numai la sănătatea sufletească, ci şi la cea trupească a credincioşilor săi.

Prin îndeplinirea acestor sarcini el n'ar ieşi de loc din sfera apostolatului ce i se impune. Ba mai mult, abia prin ea şi-ar face datoria integrală a apostoliei sale. Mântuitorul a vindecat orbi, schiopi, surzi, leproşi şi îndrăciţi deopotrivă. A fost doftor al sufletelor şi al trupurilor, indicând prin aceasta

îndoita misiune a preotului; în domeniul spiritual şi cel trupesc.

Intr'adevăr marii misionari nici odată nu pierd din vedere acest lucru. Ei operează cu două mijloace: cu Biblia şi cu farmacia — cu şcoala şi cu instituţiile de caritate. De aceea cuceresc până şi inimile sălbaticilor.

La noi sfera „compatibilităţii", s'a îngustat, printr'o logică quasi-jidovească, până la un prea unilateral profesionalism. Şi nu e bine aşa: căci preotul [mai mult decât altul] trebue să fie acolo, unde-l cheamă năcazurile credincioşilor săi. Cu sfatul său, cu ajutorul său.

La sate îndeosebi — nime nu-l poate înlocui. E cel mai cult dintre săteni şi cel mai aproape de sufletele credincioşilor. El trebue să fie, prin definiţie, omul de încredere al satului.

E rândul, cred, să ne 'ntrebăm, avem noi un cler pregătit să ia lupta organizată împotriva plăgilor amintite şi să ne scape neamul de progresiva prăbuşire trupească şi sufletească? Un răspuns afirmativ ar fi riscat. Dacă nu-l avem însă, el ar putea fi pregătit relativ destul de repede. Căci nu e vorba de a da preoţimii noastre o lungă pregătire medicală teoretică, ci de a o iniţia în arsenalul mijloacelor practice cu cari va fi chemat să opereze.

In unele eparhii [Sibiu, Orade] s'au iniţiat aşa numitele „cursuri pastorale", în cari preoţimea noastră se adună an de an, pe serii, pentru a-şi câştiga orientări nouă în păstorirea credincioşilor. Ar fi, cred, o măsură dintre cele mai salutare, dacă în cadrul acestor cursuri 2—3 medici specialişti ar împărtăşi în câteva lecţii cunoştinţele de lipsă pentru combaterea plăgilor de care vorbim. Pentru lecţii practice cursiştii ar putea fi duşi [de 2—3 ori] la spital sau într'un laboratoriu.

Aceasta ar fi o măsură pentru nevoile imediate. Pentru pregătirea mai pe'ndelete a clerului ar trebui apoi să se întroducă în mod obligator cursul

de igienă socială, la seminariile şi facultăţile teologice. La academiile teologice din Ardeal el există dar se predă insuficient [numai teoretic]. Odată înzestrat cu cunoştinţele medicale necesare, preotul îşi va putea documenta mai pe larg şi mai convingător şi conferenţele şi predicile sale.

Mult bine ar putea aduce şi cinematograful ambulant pus în slujba acestei cauze.

Nici mănăstirile nu trebue să rămână străine de preocupările acestea. Dacă s'ar porni o acţiune de culturalizare a lor, ele ar putea deveni în scurtă vreme adevărate pepiniere de călugări agenţi sanitari. Unele mănăstiri s'ar putea transforma chiar în spitale. [De cele mai multe ori ele sunt aşezate în regiuni pitoreşti şi cu aer curat].

Adevărat că noua chemare ar scoate pe unii călugări din izolarea tradiţională a unui creştinism contenplativ. Ieşirea călugărilor „în lume" n'ar trebui să însemne încă o abdicare dela rigorile călugăriei, ci un corectiv la o concepţie care oricât de populară ar fi [la noi], implică în sine un element de egoism. Nu totdeauna, dar adeseori!

Mântuitorul nu s'a retras în pustie decât „pentru a se ispiti". Restul de trei ani de zile al vieţii sale terestre l-a petrecut în mijlocul oamenilor „vindecând toată boala şi toată neputinţa". Iar marele Său apostol, Pavel, n'a petrecut „în Aravia" decât trei ani. Incolo toată viaţa lui a fost o zdroabă şi o alergare în slujba deaproapelui. „Tuturora de toate făcându-se".

Fără îndoială transformarea unor mănăstiri în institute de caritate [spitale, ospicii etc.] este o problemă care reclamă un studiu temeinic. In această privinţă cred că n'ar fi inutilă trimiterea unuia sau a doi specialişti, să studieze instituţiile similare ale bisericilor din Apus. Fireşte nu pentru a le copia, ci pentru a le adapta potrivit nevoilor şi posibilităţilor de realizare dela noi.

Problema e pusă la timp, şi fericit. Nu va lipsi nici bunăvoinţa celor grijnici de sănătatea şi mân-

tuirea fiilor neamului nostru. Statul și biserica e interesat de o potrivă. Prin soluționarea fericită a problemei statul va câștiga, sporind vitalitatea cetățenilor săi, iar Instituția Sacră își va spori prestigiul câștigat în trecut prin strădania sa pusă în slujba neamului.

Prof. N. Colan.

La Nașterea Domnului.[1]

Iubiți Creștini și Frați!

A fi creștin nu-mi pare de loc un privilegiu, un drept mai mult față de alții, ci dimpotrivă o răspundere foarte mare și grea, de care trebue să ne achităm cât mai creștinește. Și dacă azi Vă cer binevoitoarea răbdare de a mă asculta, o fac, fiindcă mi se pare că nici o sărbătoare creștinească nu ne îmbie ca cea de azi, să căutăm răspuns la întrebarea: care e rostul creștinismului și care este datoria creștinului.

Iubiți Creștini și Frați!

In peștera din Vifleem Cuvântul trup s'a făcut, și la această mare și preamărită minune iau parte și împreună prăznuiesc cele de sus cu cele de jos. Cerul se pogoară pe pământ, își micșorează nemăsuratele-i întinderi, ca să încapă într'o peșteră; o lumină mare cade peste peșteră și în peșteră; iar sub formă de conjunctură de stele, cum spun astronomii, ori de stea mare, cum spun sf. evangheliști, își trimite razele până la marginile pământului luminând suflete curate și înțelegătoare; sub poleiul acestei lumini divine îngerii cu păstorii și cu magii încoronați simt egala lor chemare în fața Celui neîncăput, sălășluit într'o iesle — simbolul smereniei și al fericitoarei simplități, toți se închină; și în mijlocul acestei minunate priveliști se cântă cel mai frumos imn ce s'a cântat vre-odată pe bătrânul nostru pământ — imnul fericirii lui, în care se cuprinde ca într'un sâmbure însemnătatea momentului, rostul crești-

[1] Predică ținută în Catedrala din Sibiiu la 26 Decemvrie 1925.

nismului şi datoria creştinului — îngerii, dumnezeeştii vestitori, cântă pentru toţi câţi vreau să auză şi să înţeleagă: S'a născut celce este şi care vrea ca fiecare să fie — mărire pentru cei de sus, lui Dumnezeu, iar pentru pământ pace şi pentru oameni, unul faţă de altul, bunăvoire.

Cerul se coboară deci, ca să înalţe pământul până la sferele vecinicei păci şi buneivoiri; în acelaş măreţ scop îngerii se înfrăţesc cu oamenii; Hristos-Dumnezeu se face om, ca să dea omului putinţa să-şi ridice ochiul şi sufletul din ţărâna nestatornică la Dumnezeu, pe care să-şi razime viaţa şi rosturile ei, dacă vrea sa aibă trăinicie. Iată însemnătatea minunii din peştera dela Vifleem şi rostul creştinismului: să ne lege din nou viaţa de eternitate, de divinitate, ca să ni se dea ca centru de gravitaţie sufletului, vieţii, unicul centru-Dumnezeu, care poate armoniza şi unifica toate străduinţele omenimii.

În utilitarismul nostru sarbăd, mulţi au crezut că rostul creştinismului ar fi să ne dea de-agata un raiu cu toate bogăţiile şi plăcerile închipuite, ori cari se pot închipui. Nu poate exista aşteptare mai zadarnică şi mai păgubitoare, decât aceasta, care-ţi fură până şi profundul înţeles al legăturii omului cu Dumnezeu.

În creştinism nimic nu se dă de agata; totul se câştigă prin luptă grea, prin luptă stăruitoare, cu cel mai mare duşman, cu tine însuţi, cu tine prietinul răsvrătitului duh al vremii. Şi datoria ta de creştin tocmai aceasta e: să fi erou, cel mai mare erou, erou de fiecare clipă, nu numai odată, ori de câteori în viaţă. Când poţi birui firea ta lăuntrică pornită, când poţi înfrânge trufia din tine, mănia şi lăcomia, cari te rod, când poţi întinde mână de pace iubitoare, binevoitoare duşmanului tău de moarte şi când toate acestea le faci la tot pasul, nu unde e vorba de paradare, ai întrecut pe celce dărâmă cetăţi, eşti erou al eroilor. Şi până nu se vor schimba toţi oamenii în asemenea eroi, pământul se va zbate în dureri şi în sudori de sânge.

Îngerii au cântat: mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu, iar pe pământ pace şi între oameni bunăvoire.

Cerul vrea pace şi bunăvoire pământului! Poate fi pace pe pământ, până când oamenii nu vor înfrânge egoismul din ei? Şi va fi bunăvoire până când fiecare dintre oameni nu-şi vor omorî trufia? Toţi vrem pace, toţi vrem bunăvoire, dar dacă ne-ar veni de-agata şi numai cu profit material; numai alţii să îngenuncheze pentru pace, noi nici măcar să nu i ne închinăm; aceasta e starea psihologică a lumii de azi. Dar până când ne cade bine suferinţa altora, pot cânta îngerii în fiecare zi la urechile noastre — nu vom auzi, nu vom vedea şi nu vom înţelege nimic, şi Cuvântul înzadar s'a făcut trup. De vrea pământul pace şi oamenii bunăvoire, zic încă odată, fiecare să se biruiască pe sine însuşi.

Dar pentruca să putem face aceasta, comoara noastră, la care să fie aţântită inima noastră, trebue mutată de pe pământ în altă parte; privirea noastră, grija şi strădaniile noastre trebuesc îndreptate spre Acela, dela care vine tot ajutorul: spre Dumnezeu. Din vecinicie am eşit, în vecinicie ne întoarcem deci, şi clipa vieţii noastre pământeşti s'o legăm de vecinicie, pentruca şi faptele noastre să poarte pecetea veciniciei.

Iubite creştine şi frate, oricare ai fi, în această sfântă zi a Naşterii Domnului, adu-ţi aminte că cerul s'a pogorât ca să înalţe, să sfinţiască pământul şi pe tine; cel neîncăput într'o iesle, ca să facă loc mai larg în inima ta, în care doreşte să locuiască pururea, — hotăreşte-te să fi erou în înţelesul cel mai nobil, biruindu-te pe tine însu-ţi. În Vifleem cerul şi pământul au slujit împreună făcătorului lor, unul a adus lumina, altul peştera; îngerii cu păstorii şi cu magii încoronaţi şi au cunoscut chemarea: s'au închinat cu toate ale lor lui Dumnezeu; duhul răsvrătit al vremii a îngenunchiat la poalele pacinicei vecinicii: — tu ce vei face? Înfrângându-te pe tine însuţi, slujeşte lumii şi prin această slujire să aduci închinare lui Dumnezeu!

Tu înţelegi, că rostul creştinismului e, nu să-ţi dea o sumă de comodităţi de agata, ci să te înveţe să cugeţi ales, să simţeşti nobil, să voieşti creştineşte, ca să poţi ajunge şi rămânea în necontenită legătură cu cerul, să fi în stare să lucrezi de aşa, ca ori de vei mânca,

ori de vei bea, ori de alta vei face, toate spre mărirea lui Dumnezeu să le faci, iar datoria ta de creştin e să te supui acestei învăţături mântuitoare, începând lucrul cel greu de a birui pe omul cel rău din tine cu puterea Cuvântului, care azi s'a făcut trup pentru a te ajuta. Dacă creştinismul te învaţă, Hristos Isus Domnul te ajută, când vreai să-i primeşti ajutorul şi te-ai hotărât pentru luptă. A fi creştin nu e un privilegiu, ci o răspundere grea, de care trebue să ne achităm cât mai creştineşte pentru a aduce fericirea pământului.

De te poţi hotărî pentru aceasta, Naşterea Domnului va deveni pentru tine renaştere, şi vei auzi îngerii Domnului cântându-ţi: fi şi tu mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pentru pământ pace şi ai pentru toţi oamenii bunăvoire. Amin.

Preot Gh. Maior.

Refacerea Mănăstirei Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus.

Mănăstirile ortodoxe din cuprinsul ţării noastre, prin focul credinţei ce a ars necontenit pe altarul lor, prin cărţile ieşite din tiparniţele lor şi prin şcolile şi aşezămintele susţinute de ele au servit ca vatră luminoasă de cultură spirituală şi naţională în mijlocul neamului nostru. In ele licărea lumina cărţii sfinte în limba românească şi călugări cucernici o treceau peste nedreptele graniţe, dela fraţi la fraţi. Evlavia vlădicească, boerească şi domnească a presărat încetul cu încetul ţara cu ctitorii, cari constituie pentru noi o comoară de monumente, cum nu se poate lăuda că le are alt popor. Ele ne vorbesc de faptele mari viteješti ale voevozilor şi boierilor români, cari au luptat cu crucea într'o mână şi cu sabia într'alta pentru apărarea credinţei şi a ţării lor.

Fraţii noştri din celelalte părţi ale ţării, cei din

vechiul regat, cei din Basarabia şi din Bucovina au multe mănăstiri vechi şi frumoase ridicate de cucernicii voevozi de pe vremuri în amintirea biruinţei lor asupra vrăjmaşilor; asemenea şi vlădici evlavioşi şi boieri bogaţi în frica lui Dumnezeu, ca şi în averi, şi-au veşnicit numele lor de ctitori de mănăstiri în cartea neamului şi în împărăţia cerurilor.

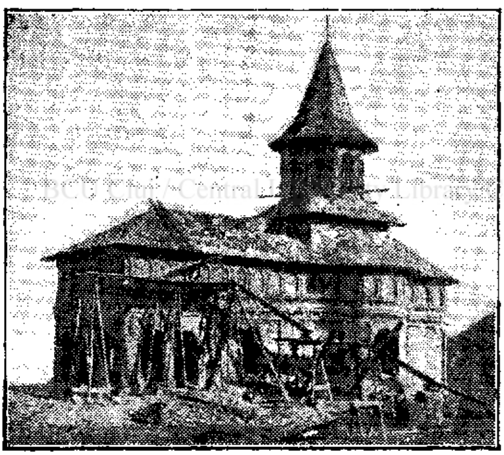
Numai la noi românii dreptcredincioşi din Ardeal nu mai avem astăzi aproape nici o mănăstire, deşi au fost şi la noi zeci de mănăstiri răsărite din evlavia strămoşilor noştri aşa am avut mănăstiri la Prislop întemeiată de călugărul Nicodim pe vremea domnului Alexandru cel bun, la Sâmbăta de sus, Geoagiul de sus, Rimeţ şi alte multe.

Vitregia timpurilor şi asuprirea stăpânirilor străine au pornit o aprigă prigonire în contra credinţei şi bisericei noastre dreptmăritoare şi în contra aşezămintelor ei păstrătoare de viaţă religioasă ortodoxă şi pe la mijlocul secolului al 18-lea împăratul dela Viena a dat poruncă ca mănăstirile de lemn să fie arse, iar cele de peatră să fie dărâmate cu tunurile, cum a făcut generalul Buccov în părţile Făgăraşului. Aceşti duşmani ai neamului nostru credeau că pot sili cu forţa pe poporul nostru să se lapede de credinţa lui strămoşească dreptmăritoare a Răsăritului, şi să se dea de legea papii dela Roma. Dar credinţa a rămas mai tare decât zidurile dărâmate, în sufletele credincioşilor noştri, aşteptând zilele mai bune de astăzi, când toţi «cei de-un sânge şi de-o lege» au ajuns sub un singur sceptru.

Inaltpreasfinţia Sa Mitropolitul nostru Nicolae de mult poartă în sufletul său gândul, ca să ridice în Arhiepiscopia noastră «*un loc sfinţit prin rugăciune, un lăcaş de cucernicie şi de închinare a sufletelor către Dumnezeu*» şi a decis, ca să zidească o sfântă mănăstire, din care

să nu se mai curme ruga sfântă şi cântarea evlavioasă la care să alerge creştinii noştri în năcazurile lor şi din care să se răspândească lumina lui Hristos pentru întreg poporul românesc.

In scopul acesta a ales, să refacă din ruinele sfintei mănăstiri alui «*Brâncoveanu Constantin*, *boer vechiu şi Domn creştin*» aşezată la poalele Carpaţilor, deasupra satului Sâmbăta de sus, în mijlocul codrului de brad, — «pe-un picior de plaiu», pe-o adevărată gură de raiu.

Mănăstirea Brâncovenească din Sâmbăta de sus, jud. Făgăraş (în refacere).

Lucrările de reparare ale mănăstirei s'au început în vara trecută — şi cu câteva sute de mii de Lei s'a desgropat din ruine, s'au refăcut părţile ce lipseau şi s'au pus sub coperiş, cum se vede din fotografia de sus. — Urmează ca în primăvara viitoare să se facă celelalte lucrări, pentru a o isprăvi şi a clădi în jurul ei chilii pentru călugări şi aşezămintele, pe cari doreşte I. P. S. Sa să le adăpostească în cuprinsul mănăstirei.

I. P. S. Sa intenţionează a aşeza acolo *o tiparniţă*

care să scoată la lumină cărţi de zidire sufletească pentru poporul credincios; un loc de adăpost pentru *preoţii bătrâni* cari vor să-şi petreacă zilele din urmă ale pământeştii lor vieţi în rugăciune şi reculegere şi o *şcoală de călugări* cucernici, cari prin râvna şi propoveduirea lor să ducă cuvântul mântuirii în mijlocul poporului, un fel de şcoală de misionari.

Prin ridicarea acestei mănăstiri voieşte să se eternizeze pentru vecie prinosul nostru de recunoştinţă către Tatăl cel ceresc, că ne-a ajutat să ne realizăm idealul de veacuri al strămoşilor noştri, întregirea într'un singur stat naţional a neamului sub sceptrul gloriosului nostru rege Ferdinand I.

Cum însă pentru îndeplinirea acestui plan măreţ se cer multe milioane, I. P. S. Sa Mitropolitul a folosit prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului nostru Isus Hristos, ca să trimită o pastorală cu îndemnuri evlavioase, cu un apel la toţi credincioşii din ţara întreagă, ca să-şi dea obolul lor, ca acest lăcaş de închinare sufletească să se ridice din jertfa curată a fiecărui român după îndemnul Apostolului Pavel: «Fiecarele precum se îndură inima, nu dintru părere de rău sau de silă, că pe dătătorul de bună voie îl iubeşte Dumnezeu» (Pavel II. Cor. 9, 7). Inaltpreasfinţia Sa s'a înscris în fruntea donatorilor cu considerabila sumă de 100,000 (una sută mii) Lei.

Pentru adunarea darurilor s'au trimis apeluri-liste şi se vor trimite cărămizi la toate oficiile parohiale şi credincioşii noştri din întreaga ţară.

Ceice vor dărui cel puţin 1000 Lei vor fi scrişi în cartea de pomelnice a sfintei mănăstiri şi pentru aceştia se vor face rugăciuni către Tatăl cel ceresc în fiecare an la ziua hramului, iară ceice vor dărui dela 10,000 Lei

în sus vor fi înscrişi între *ctitorii* sf. mănăstiri şi cari vor fi pomeniţi la fiecare sf. Liturgie.

Darurile se vor trimite Consiliului arhiepiscopesc ort. român din Sibiiu.

Nădăjduim că cuvintele bunului nostru păstor va aprinde din nou în sufletele tuturor fiilor bisericii noastre flacăra credinţei şi a dragostei jertfelnice pentru buna podoabă a casei lui Dumnezeu şi vor grăbi cu mic cu mare a alerga să pună o cărămidă la înfăptuirea acestui măreţ locaş. Recomandăm tuturor cetitorilor noştri să facă o propagandă cât mai întinsă pentruca ceice au putinţa să se înscrie cu obolul lor printre sprijinitorii şi ctitorii sf. mănăstiri. Nădăjduim că statul şi marile instituţiuni bancare, precum şi în special urmaşii şi descendenţii marelui voivod, membrii familiei Brâncoveanu, vor urma pilda marelui lor înaintaş şi se vor înscrie între cei dintâi ctitori alături de ceice sunt scrişi la altarul vechei mănăstiri. *V. N.*

MIŞCAREA LITERARA.

Ec. A. C. Cozma: **Betleem — casa pânii sufletului.** (Bibl. parohiei Bâlca — Putna, Nr. 2) Ed. autorului. Pag. 31 (format mic). Lei 7.

Harnicul preot şi apreciatul nostru colaborator, părintele A. C. Cozma este unul dintre ceice au avut fericirea să vadă — cu prilejul pelerinajului din anul trecut — locurile sfinte pe unde a umblat Mântuitorul şi strădalnicii săi apostoli. P. C. Sa se vede că nu înţelege să îngroape în sufletul său frumseţile şi sugestiile primite la Ierusalim, Vifleem, Nazaret şi celelalte locuri cercetate, ci — «pune lumina pe masă, ca să lumineze tuturora». Izvorâte din acest gând curat paginile broşurii de faţă nu vor fi lipsite de rodnicia duhovnicească. Ele cuprind colţuri din cetatea în care s'a născut Mântuitorul, descrise nu atât pentru pitorescul lor, cât pentru gândurile creştineşti ce

sunt în stare să i le sugereze oricărui pelerin cucernic. Broşura se termină cu trei poezii religioase, cântate la sărbători în biserică de poporul parohiei Bâlca, în care păstoreşte cu devotament apostolic părintele A. C. Cozma. Ceice doresc să aibă această broşură să i se adreseze autorului. La dorinţă, o trimite, împreună cu alte cărţi, şi administraţia revistei noastre.

*

Pr. Prof. Dr. Gh I Ghia: **Sfântul Ioan Botezătorul după Evangheliile canonice.** Craiova, «Ramuri». 1926, Pag. 224. Lei 30.

Evangheliile noastre canonice nu sunt prea darnice în informaţii cu privire la viaţa şi activitatea celui mai mare profet «născut din femee». Deaceea cititorul obicinuit al Scripturilor sfinte cu greu îşi poate face o idee clară şi complectă despre uriaşa personalitate a celuice a pregătit calea Mântuitorului nostru Isus Hristos. Părintele profesor Dr. Gh. I. Ghia şi-a dat seama de această situaţie şi adâncind fragmentele evanghelice cu privire la sf. Ioan Botezătorul le-a explicat, le-a întregit în chip iscusit, încât din expunerea Sf. Sale se desprinde clar cuceritoarea personalitate a celui mai mare pustnic.

In zilele noastre de tot mai accentuată dezagregare morală, în care «compromisul» e ridicat la demnitatea unui principiu călăuzitor al vieţii, figura măreaţă «dintr'o bucată», a marelui profet devine de o actualitate fără seamăn. Strigătul lui: «Pocăiţi-Vă!» e chemarea lui Hristos, care pătrunde la urechile noastre din vremi ante-creştine în cari Dumnezeu grăia oamenilor prin profeţi. Iar viaţa lui aspră, sălbatic de aspră, e o vecinică osândă a libertinagiului în care e învăluită viaţa noastră «civilizată».

In studiul său părintele Ghia descrie pe larg împrejurările politice şi religioase în care a apărut şi a predicat Inaintemergătorul, îi adânceşte evanghelia pe care avea s'o desăvâşească Mântuitorul, îi încheagă în felul acesta viaţa şi-i zugrăveşte personalitatea cu iscusinţa celui deprins să citească şi să înţeleagă şi reticenţele scripturilor sfinte.

Expunerea de o remarcabilă claritate face din cartea părintelui Ghia o preţioasă contribuţie la îmbogăţirea literaturii noastre teologice — destul de săracă, mai ales în domeniul exegetic.

*

Leo Wolpert: **Unterwegs zur Heimat (In drum spre patria eternă)**, meditaţii duminicale. Herder, Freiburg im Br. Pag. VIII+216. Preţul G. M. 4.40.

Noi am mai avut prilejul să vorbim despre părintele Leo Wolpert, căci domnia sa nu este la apariţia primului său volum. Tâlcuitorul iscusit al rugăciunilor liturgice (din biserica apuseană) de astă dată dă la lumină un volum de meditaţii religioase pentru toate Duminecile de peste an. Aceste meditaţii nu sânt literatură sentimentală sau misticism diluat, ci gânduri zămislite din adâncirea cuvintelor şi faptelor Mântuitorului nostru Isus Hristos şi ale marilor eroi ai creştinătăţii.

Bogată în citate bine alese şi'n pilduiri plastice, cartea părintelui Wolpert îmbie o frumoasă şi utilă lectură pentru orice creştin, iar preoţilor preţioase sugestii pentru predici. Stilul simplu şi clar înlesneşte citirea cărţii pe care o recomandăm cetitorilor noştri cunoscători ai limbii germane.

Prof. *N. Colan.*

CRONICĂ.

Statul şi subvenţiile acordate Bisericii. «Zilele trecute, dl Goldiş a ridicat în Parlament, o chestiune de foarte mare importanţă, şi anume chestiunea subvenţiunei pe care Statul român o acordă bisericilor străine, culturilor minoritare.

S'a remarcat, cu această ocaziune, faptul în adevăr surprinzător, că aceste culturi minoritare primesc dela Statul român, o cotă proporţională mai mare decât aceea acordată bisericii ortodoxe.

Lucrul în adevăr, este izbitor, şi ar putea chiar fi pus la îndoială, dacă nu s'ar face cu uşurinţă dovada necesară, oricui ar voi să fie edificat.

Ceeace sporeşte ciudăţenia situaţiei este un amănunt tot aşa de uimitor ca şi însuşi faptul la care el se referă: Propunerea — foarte la locul ei, şi mai mult decât modestă, — de a se acorda şi bisericii ortodoxe o cotă egală, a fost primită de reprezentanţii culturilor minoritare cu proteste!...

De necrezut, desigur, — însă e adevărat.

Trebue să adăogăm, că Statul român acordă culturilor minoritare subvenţii din chiar averea noastră, a Statului, spre a

se înțelege deplin via noastră nedumerire, față de protestele minoritarilor.

Credem că — după cea mai simplă judecată sănătoasă, — cererea de a se uniformiza cota, de a se aplica un tratament de egalitate pentru biserica de stat românească și pentru culturile minoritare, plătite din averea acestui stat, este cel puțin foarte, foarte modestă...

O atare apreciere, nu mai are nevoie să fie dovedită.

Că s'au găsit oameni cari, — întemeiați pe considerații speciale și dovedind o mentalitate de neadmis, — au avut tăria să protesteze, aceasta este altă chestiune.

Asemenea oameni, cu considerațiile și mentalitatea lor nu pot să împedece, însă, în nici un caz, luarea unei măsuri care răspunde simțului de dreptate și care e de mirare că se propune atât de târziu».

Așa scrie «Universul», un ziar a cărui obiectivitate nu e nevoie s'o mai subliniem.

Pentru noi nu ne surprinde de loc atitudinea cultelor minoritare — de toate nuanțele și de toate limbile — față de măsura ministerului de culte privitoare la subvențiile de stat acordate Bisericii. Căci nu odată am avut tristul prilej de a remarca foarte puțin creștineștile pretenții ale reprezentanților cultelor privilegiate în fostul stat al Habsburgilor catolici și catolicizanți de a rămânea nici mai mult, nici mai puțin decât... cum au fost, adecă privilegiați.

Dacă dispoziția ministerială — care în treacăt fie zis nu însemnează decât aplicarea unei legi existente — aspră, adevărat, dar așa cum e, e lege — nu s'ar referi decât la Biserica ortodoxă, care a îndurat și îndură încă toate apăsările și privațiile, suntem siguri că atât domnul Hans Otto Roth, cât și P. S. Iuliu dela Gherla — ba și gălăgioșii noștri confrați dela «Unirea» ar fi tăcut chitic. Dar fiindcă prin aplicarea recentei dispoziții ministeriale se încearcă nici mai mult, nici mai puțin decât curmarea nedreptăților din trecut și deopotriva ajutorare, din partea statului, a tuturor cultelor — minoritarii de toate nuanțele și de toate limbile, obicinuiți să-și văcuiască în privilegiile moștenite dela cârmuirea străină, s'au burzuluit foarte...

Noi, ca buni creștini, nu putem zice decât — să le fie de bine. Dar nu vom înceta o clipă să cerem cel puțin pentru viitor — dreptate pentru toți.

Iar ceice sufere de mania persecuţiilor şi protestează pe la toate ligile ori de câteori îl dor bătăturile pe vre un canonic, sau pe vre-un superintendent, îi rugăm frăţeşte să se împace cu situaţia, punând cruce pe un trecut care nu va mai reveni niciodată.

*

Lupta pentru învăţământul religios în şcoala secundară. Anteproiectul de lege cu privire la reforma învăţământului secundar care voia să izgonească religia din cursul superior al şcoalelor secundare, iar în cel inferior să-i dea un loc care-ar fi însemnat o curată bătaie de joc de studiul care formează însăşi temelia educaţiei, a stârnit, dupăcum şi era de aşteptat, un val de proteste, aproape fără preceden, din to te unghiurile ţării. Presa bisericească, pedagogică şi politică de o potrivă şi-a ridicat glasul său categoric împotriva unei tentative menite să primejduiască educaţia tineretului nostru şi implicit, tăria sufletească a neamului nostru. Aceleaşi ecouri le-a avut intenţionatul proiect de lege şi în parlamentul ţării.

Revista noastră n'a fost, fireşte, dintre ultimele organe de presă cari au dat cuvenita atenţiune problemei. In numărul nostru din urmă ne-am ocupat pe larg, în câteva articole, cu învăţământul religios în şcoala secundară, arătându-i importanţa lui educativă covârşitoare şi drepturile ce le reclamăm în virtutea acestei importanţe.

Dacă informaţiile ce le deţinem sunt adevărate — şi deocamdată n'avem motive să ne îndoim de adevărul lor — putem face îmbucurătoarea constatare, că lupta dusă cu un justificat elan e pe cale de a fi încununată cu succes. Dl ministru al instrucţiunii a revenit asupra numitului proiect de lege care va fi, credem, întocmit după atât de justificata dorinţă a bisericii, care e şi dorinţa întregului neam.

Cei chemaţi să apere drepturile învăţământului religios în şcoală, au formulat minimalul postulatelor în această chestiune. Orice concesie în această privinţă ar însemna o abdicare — ca să nu-i zicem altfel.

Chiar şi cei nedumeriţi s'au convins de dreptatea cauzei ce am apărat-o şi o apărăm, iar cu puţinii oameni de rea credinţă nu ne batem capul.

Iată pentruce avem dreptul să credem în izbânda integrală a învăţământului religios în şcoala secundară.

*

O campanie folositoare: Pentru Calendarul îndreptat. Nu odată s'a subliniat adevărul că întroducerea calendarului îndreptat n'a fost pregătită printr'o lungă şi temeinică acţiune de lămurire a poporului. Faptul n'a rămas fără urmări. Poporul nedumerit de reforma care s'a adus cam prin surprindere pentru el, a interpretat schimbarea calendarului în sensul unei «stricări a legii» şi a făcut opoziţie. In vechiul regat şi 'n Ardeal această opoziţie a fost mai slabă şi de mai scurtă durată, fiindcă instigatorii poporului au fost puţini, iar lămuritorii lui mai mulţi. In Basarabia însă lucrurile s'au petrecut tocmai pe dos. Agenţii ţarismului — alb sau roşu, deopotrivă — au desfăşurat o campanie dintre cele mai condamnabile. Dupăce şi poporul era mai puţin înţelegător — nu din vina lui, fireşte — aceşti agenţi ai desagregării noastre naţionale şi sociale au întrebuinţat toate mijloacele ca să fanatizeze norodul pentru greşita interpretare a reformei calendaristice. Dintr'o chestiune ştienţifică ei au făcut o problemă de credinţă. Au împuiat capul — credincioşilor cu vorbe ca: «ne strică legea» — «ne fură credinţa» — «ne vinde Biserica» — producând o adevărată anarhie în poporul altfel atât de pacinic şi atât de înţelegător.

Ingrijorate de această stare de lucruri autorităţile bisericeşti şi politice au început o campanie organizată, de lămurire a poporului în chestia îndreptării calendarului Sf Sinod, Ministerul cultelor şi al instrucţiunii publice au luat deopotrivă măsuri ca propaganda pentru noul calendar în Basarabia să se facă pe cea mai intinsă scară. In acelaş timp ministerul de interne va aplica sancţiuni tuturor acelor inconştienţi cari — cu ochii îndreptaţi spre «raiul» de dincolo de Nistru — instigă poporul şi cu chestia calendarului şi caută să sape temeliile statului român, care-i tolerează cu atâta ospitalitate pe teritorul României mari.

Ne bucurăm că 'nsfârşit s'a hotărât să se pornească această acţiune de lămurire a situaţiei. Sântem convinşi că poporul odată lămurit va înţelege că toată zdroaba de până acuma a fost rezultatul acţiunii nefaste a unor agenţi cari nu urmăreau decât tulburarea apei — pentruca ei să poată pescui.

*

Situaţia profesorilor de religie din Ardeal. Situaţia profesorilor de religie din Ardeal, rămasă neclarificată atâţia

ani, s'apropie de o soluţie neaşteptată. La Bucureşti se pregăteşte eliminarea lor dintre ceilalţi profesori.

In discuţia ridicată de proiectul de armonizare a salarelor s'a amintit ceva şi de profesorii de religie din Ardeal, ceeace i-a intrigat pe cei dela Sibiu. Aceştia au dat mandat unei delegaţii de profesori, care era gata de drum la Bucureşti, să se intereseze şi de pot să intervină şi pentru profesorii de religie. Delegaţia aceasta a adus următorul răspuns: «La Bucureşti situaţia dvoastră e mai gravă. Acolo domneşte părerea, că orele de religie are să le facă parohul locului, plătit de culte, iar de instrucţie cu un plus bagatele pentru orele ce le face. Comunicând unora şi altora că avem mandat să intervenim pela dnii miniştri pe unde întrăm, am fost avertizaţi să n'o facem. Amintind acestora — cari sunt oameni bineinformaţi — că în Ardeal nu puteţi fi numiţi în parohii, ci aleşi, ne-au răspuns: vor fi trimişi în alte parohii şi la şcoală locul lor îl vor lua parohii locali».

Rezultă deci că religia va fi menţinută în programa şcoalelor secundare, dar *catedrele nu*. In urma acestei situaţii în perspectivă, la I. P. S. Sa Păr. Mitropolit al Ardealului s'a înaintat un memoriu, cerându-se limpezirea situaţiei, prin intervenţia înaltă, şi:

1. Menţinerea nu numai a religiei ci şi a catedrelor de religie în şcolile secundare;

2. Catedrele să rămână separate de parohie, adecă să aibă profesor titular fără parohie;

3. Profesorul de religie să fie egal privit şi retribuit cu ceilalţi profesori titraţi în regulă, având pregătire egală cu a lor: liceu, bacalauriat (maturitate), trei ani de studii superioare şi examene de capacitate profesorală (deci egal cu profesorii de matematici pregătiţi la Bucureşti, cari au după bacalauriat 3 ani de studii speciale şi examen de capacitate!);

4. Astfel fiind pregătiţi să se pretindă şi obţină ştergerea atributului de cursist, dat unor dintre ei, deoarece ei nu şi-au câştigat pregătirea de «specialist» la cursuri de vară sau de durată scurtă.

In Ardeal, la oraşe, n'avem decât una, două şi rar trei parohii cu câte *un* paroh, fără ajutor şi fără diacon; parohiile de oraşe foarte risipite. Cine va propune la miile de elevi români grămădiţi la şcoli? Şi această împrejurare dovedeşte,

că în Ardeal sunt absolut necesare catedrele de religie cu titulari, cari să nu aibă şi obligamente parohiale.

Credem însă că la Bucureşti se vor găsi şi oameni, cari înţeleg ceva mai mult decât *o generalizare* a unei situaţii în uz dincolo de Carpaţi, şi vor reveni. **Neculce.**

NOTE şi INFORMAŢII.

E îndeobşte cunoscută criza prin care trece dela răsboiu încoace nu numai însuşirea delicată a curtoaziei, ci şi elementara virtute a politeţei, a bunului simţ. Nu e de mirare că în unele părţi se observă o remarcabilă tendinţă de revenire la moravuri mai delicate, decât cele ce-au izvorât din duhul barbar şi necreştinesc al răsboiului. In Cehoslovăcia această campanie de reîncetăţenire a vechei bune cuviinţe pare a fi patronată chiar de oficialitate. De-aci inscripţia afişată în tramvaiele din Brno:

«Tineri, odată şi voi veţi fi bătrâni. Cedaţi locurile voastre celor mai vârstnici!».

*

La Oradea-Mare apare lunar, aproape de-un an de zile, revista *Familia*. Redactată de d. M. G. Samarineanu, această revistă îmbie cititorului rodurile duhovniceşti ale unui frumos mănunchiu de scriitori dintre cei mai de seamă. Amintim între alţii pe d-nii C. Petrescu, V. Eftimiu, Volbură Poiană, Gh. Bota, Ion Dragu, Gh. Tulbure.

Ardealul de după răsboiul întregirii noastre naţionale a fost lipsit de binefacerile unei reviste de familie, cum era pe vremuri «Luceafărul». Doar «Consinzeana» dlui Bornemisa mai suplinea golul ce se căscase adânc, fără de sfârşit. Cu atât mai mult ne bucurăm că tocmai dela graniţa apuseană a ţării mărite ne vine o solie bună, o solie care ne cheamă entuziast spre ţelurile idealismului curat, pe drumul legii strămoşeşti şi al tradiţionalismului naţional. Căci acestea sunt cele două note esenţiale cari le-am desprins din revista *Familia* dela Oradea-Mare. Nu e o publicaţie provincială, de colorit regionalist, ci e un cămin cultural care e în stare să ducă în orice familie din România mare căldura simţămintelor celor mai curate întrupate

în literatura frumoasă zămislită de scriitori consacraţi — şi îndemnurile bune ale unor cugetători inspiraţi din paginile scripturilor sfinte.

In excelentele condiţii în care apare revista Familia dela Orade, ea este un minunat grănicer cultural la hotarul de apus al ţării noastre şi un prietin devotat şi înţelept al oricărui cămin românesc. In casa preotului ca şi 'n casa oricărui intelectual român, ea va duce lumină şi pace. Iată pentru ce o recomandăm cu toată căldura.

*

In ziarul «România Nouă» din Chişinău dl Vasile Moisiu a publicat un articol cerând revizuirea actelor cântăreţilor bisericeşti şi înlăturarea dela strană a tuturor acelora cari se vor dovedi că nu au acte de studii. E o ideie care-şi găseşte, credem, justficarea în mulţimea cântăreţilor cu şcoală, dar fără slujbă. Totuşi un bun credincios şi unul dintre cei mai iscusiţi şi înţelepţi ţărani cărturari ai Basarabiei, dl Teodor Jireghie, pune problema altfel: mai just şi mai creştineşte. Domnia sa cere «să se revizuiască actele lor (ale cântăreţilor), dar să se revizuiască mai întâi faptele lor. Căci fapta omului bun e mai folositoare decât actul celui rău». E o vorbă cuminte care ar trebui aplicată pretutindeni, nu numai la cântăreţii bisericeşti...

*

«Universul» din 18 Decemvrie cor. aduce ştirea, că I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* ar fi prezentat ministerului instrucţiunii o adresă, prin care solicită 300,000 Lei la aranjarea unui curs catehetic pentru pregătirea profesorilor de religie, cari «s'au ales dintre preoţii mai buni, fără a fi pregătiţi pentru catedră». La curs ar fi să predea profesori specialişti în teologie şi pedagogie. Şi ministerul a admis această cerere trimiţându-o comisiei bugetare.

Ştirea, care apărea deodată (şi poate ca răspuns) cu întrebarea din parlament a dlui deputat Livezeanu (şed. din 13 Dec.) că de ce nu asimilează pe profesorii de religie cu ceialalţi profesori, în adevăr a alarmat pe unii profesori de religie. S'au prezentat deci la referentul chestiunilor de catehizare al mitropoliei pentru a fi clarificaţi despre ce e vorba. Atât referentul, cât şi I. P. S. Sa au spus că *în acest an nu s'a trimis nici o adresă de cuprins asemănător. In anul 1925,* în confor-

mitate cu concluzul congresului naţional bisericesc ardelean s'a trimis o adresă, prin care se cerea bani pentru aranjarea de cursuri de *perfecţionare*, aşa cum sunt cele dela Casa Şcoalelor pentru ceialalţi profesori, dar nici decum nu e vorba de cursuri, cari ar presupune că profesorii de religie n'ar fi pregătiţi; congresul a voit să generalizeze, ceeace făcuse Sibiul pentru profesorii de religie din Arhidieceză.

Cineva, prin publicarea acelei ştiri, urmăreşte, se vede, alte scopuri!

BIBLIOGRAFIE.

— *N. Ghiulea: Şcoala Poporului* (probleme sociale). Biblioteca «Semănătorul» Nr. 155. Preţul Lei 5.

— *Gh. Maior: Cele douăsprezece fete de împărat şi palatul fermecat*, feerie în 4 acte. Biblioteca «Semănătorul» Nr. 156. Arad 1926. 5 Lei.

— *Prot. I. Dănciiă: «Veghiază!»*.... cuvinte creştineşti către tineret. Sibiiu 1926. Edit. autorului. Pag. 158, Lei 60.

— *Scholastik*, vierteljahrschrift für Theologie und Philosophie. I jahrgang, Heft 4, 1926, Herder. Freiburg im Br.

Sumarul „Revistei Teologice“ pe anul 1926

Studii şi articole.

Mişcarea literară (Dări de seamă).

Cronica bisericească culturală.

Diverse.

Dela Asociația clerului „Andreiu Șaguna".